

SVERIGE. KUNGL. MAJ:T

**Kongl. May.tz Nådige Förordning,
Huruledes medh vpbärande aff Allmogens
Vthlagor til Chronan, här effter hållas skall.
Gifwin i Stockholm den 18 Augusti, Anno
1668.**

[s.l.] : [s.n.]
1668

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

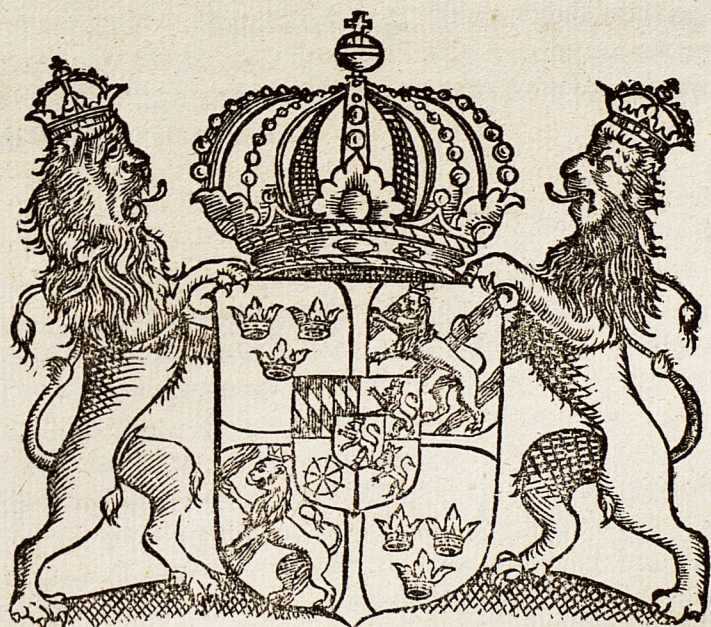
Var 2

Kongl. May.^s

Nådige Förordningh

Guruledes medh upbårande aff Allmo-
gens Btchlagor til Chronan / här eff-
ter hållas skall.

Gifwin i Stockholm den 18. Augusti,
Anno 1668.

Tryckt i Stockholm / hos Ignatium Meurer / Kongl.
Boktr. Åhr 1668.

Publicke Ordonnantie

Van den Raede van Brabant
Aen den Vorsten van Brabant
Aen den Landvooght van Brabant
Aen den Staten van Brabant
Aen den Schepenen van Brabant
Aen den Burgemeesters van Brabant
Aen den Oudschepenen van Brabant
Aen den Raede van Brabant
Aen den Landvooght van Brabant
Aen den Staten van Brabant
Aen den Schepenen van Brabant
Aen den Burgemeesters van Brabant
Aen den Oudschepenen van Brabant

Van den Raede van Brabant
Aen den Vorsten van Brabant
Aen den Landvooght van Brabant
Aen den Staten van Brabant
Aen den Schepenen van Brabant
Aen den Burgemeesters van Brabant
Aen den Oudschepenen van Brabant

Van den Raede van Brabant
Aen den Vorsten van Brabant
Aen den Landvooght van Brabant
Aen den Staten van Brabant
Aen den Schepenen van Brabant
Aen den Burgemeesters van Brabant
Aen den Oudschepenen van Brabant

Såsom Kongl. May.^{te} hafwer för gott och nhittigt erachtat / at the som til Bybördzmän aff Allmogens Vthlagor satte äro / mäghe hafwa någon wis Ordningh för sigb / hwar effter the vthi tiden och andre omständigheter sigb rättat skole / så ock at Allmogen sielff må wara kunnigt / om them något öfwer rätt och skäbl tilfogas och neder fahrz ; Alltså är Kongl. May.^s wilia och nådige befallning at the å begge sijdor / så vthi vthlagornes vpbårande som vthgörande / skole taga the puncter och Reglor til rätteshöre / som fölte.

I.

Kongl. Mayst. finner skäbligt at Mantals skriffningen / moste öfwer heela Riket strart effter tiugonde Dagh Juul taga sin begynnelse ; Och skal til then samma icke allenast som här til år skeedt på deels Ohrter / Nämnden och Kyrckiones Sermåns närwara fodras / vthan måste all Allmogen som lydher under samme Stempnoplas / på een gång stämmas / oppå wanlige och för Allmogen bequemligre Orther / een eller flere i hwar Sochn eller gåldh som then är stoor til / hålft vthi Tingz eller Socknestugan / ju så lagandes at ingen medh Gårdh eller annan tunga beswärat blifwer / och när then skriffningen således är förråtat / skal Mantals Comissarien så strart låta effter maculaturet affskrifwa een reen Längd / och then vthan vpskoff eller tijdz

spillan tilstålla Fougden / at han kan therefter giöra een
begynnelsen til Penningarnes inmanande; Sammaledes
förhåles widh the andra Stembningarne / medh all flit
och acht samheet / alt in til then 1. eller aldralångst den 15.
Martij, så hwar Mantals Commissarius änteligen måste
hafwa Striffningen i the honom anbefalte distrieter förät-
tat / och Fougden fara forth / Penningarne effter handen
at infordra / ju så lagandes / at the må blifwa opburne /
medan Huus och Tienstefolck än äre tilfinnandes på then
Orth ther som the äre optecknade och skreffne / och Penning-
garne aff them tilbörliken infordras / så at om något flyt-
tiande / eller omstifte af Folck widh then tiden skier / Kongl.
May. och Chronan icke någon olagha afffortningh eller
skada må förorsakas; så framt icke Bonden wil och kan för-
säkra Bybördzmannen at igenom längre Drögsmål intet
skal skee Cronan förnähr eller til kort / thå han må niuta
vpstoff allralångst til Dingeshelgen / widh hwilken tijdh
alle Mantals Penningarne böra vara betalte / jemwål
Fougden i fölie theraff vara skuldigh at förnöna alle
Cammarens Inwijsningar / eller medh Tings Bewijs
gott göra hwadh en år vthgånget / eller ock sielff betala;
Eliet tillåtes Mantals Commissarierne och Chronones
Fougdar / sigh emellan giöra afraal och förasskiedan / så twål
om Termin när Striffningen skal hållas / som ock när Pen-
ningarne lefwereras skole / at sådant kan ordenteligen i tijdh
blifwa pålyst / och allmogen äthminstone 14. Dagar förvth
weta / hwadh Dagh the skole komma at clarera then Råntan /
och skole Mantals Commissarierne, så snart Striffningen är
förättat / strart vthan vppehåldh låta Fougden tilkomma
reene Mantals Långder / och icke någre Maculatur, såsom
ock förferdige trenne Exemplar, hwar aff ett lefwereras til
Landz Cansliet / ett til Fougden / och ett / som sedan til thet
Kongl.

Rongl. Cammar Collegium skal opfandes / lefwerer ar han
til Landzbothällaren.

Bostaps Penningarne moste jemtwäl intet på tvenne
Terminer, som här til vthi somblige LandzOrther skal wa-
ra skiedt / vthan på een wiß tijdh blifwa betalte / och thet til
then 10. Augusti, nembl. Larßmessan / innom hwilken sam-
ma Ranta anteligen moste wara vpburen; Och thet för
then Orsaken skul / effter som Bostapen för hwilken themne
Ranta moste vthgöras / thå är både bäst / som ock i högre
prijs än eliest. Medh inmaningen ther aff bör på samma
sätt förhållas som thet skier medh Mantals Penningarne /
så at thet blifwer Allmogen 14. Dagar förvth fungiort / på
hward Dagh the sine Bostaps Penningar erläggia moste /
hwar ock icke / så sware Fougden ther före sielf / som ofwan
förmält är. Skuzferdz Penningarne angående / så ehur
ruwäl thet tilförende är gott sunnit / at the skulle på tree
Terminer vthgöras / nembl: Kindermessö / Johannis och
Michaelis; Men såsom thet faller Allmogen medh så män-
ge lyfningar och Ståmbningar beswärligit / Allmogen och
vthan theß / then förre tijden om Åbret för the andre ex-
traordinarie Rantornes vthgörande hafwer haft at söria
och draga omsorgh; Alltså håller Rongl. Man. bäst / at
themne Rantan widh then sidste Terminen som är Michaelis
tijdh må på een gång vpbåras; Eller om Allmogen skulle
medh tvenne Terminer wara betient / at ther til thå steltes
Kundermessö och Michaelis, althensfundh Allmogen ock så
om Winteren medh körflor och skuzningh sigh något til
then Rantans affbetalning förtiåna kan; Hwiltet senare i
synnerheet skal tagas i acht vthi the LandzOrther / som R.
Man. och Chronan än förbehåldne är. Medh inmanin-
gen förhålles här vthinman som medh Mantals och Bo-
staps Penningarne. Såsom Terminerne är specificera-

de, så kan Fougden råtta sig effter medh Stemmingh /
doch må han ock elliest hafwa fritt at stemma Allmogen när
så behöfues, medh the wilkor som nu berörde äre / och at
thet skeer på sådan tijdh at ingen Predikedagh thermedh
försumas / samt medh Landzhöfdingarnes wetskap / hwil-
ke böre tilsee at medh onödige Stemmingar Allmogen inga-
lunda beswåras. Fougden moeste ock wara sielff tilstådes
widh the Möthen / som thesse Råntor angående / skole an-
ställas / och icke mehr än ett Kyrkiobeerdegåldh eller högst
tweenne tillijka ihoopstemmas / på thet altså myckit richtiga-
re måtte tilgå / och skal i synnerheet thet tagas i acht / at icke
någre Stembningar ske när Bonden medh sitt Återbruuk /
Höð- och Sådhesandh måst hafwer at giöra / så at han
igenom then just på samma tijdh anställte Stembning ther-
ifrån förhindras,

II.

Nu kommer Fougden eller theß Betiente / widh såda-
ne Möthen förseent på Dagen tilstådes och låter Allmogen
i medler tijdh wänta. Så huru wäl i thetta måhl / icke wäl
något wist förordnas kan / effter som Fougden igenom
hwariehanda händelse kan blifwa hindrat at intet wara til-
stådes förr än moth Middagen / thå ock Allmogen / sig i
medler tijdh sambla plåga / wil Kongl. May. likawäl
thetta under Landzhöfdingens opseende hafwa hemstält /
så at om något Klagemål kunde inkomma / antingen ther öf-
wer eller ock at Fougden är obeskedeligh ock öfwerfaller nå-
got med onda Ord eller giärning / the alfwarligen weta så-
dant ifrå och råtta / såsom ock hålla Fougderna ther til / at
the så sielfwe som the as betiente en gå öfwer skredh / och
Allmogen igenom hwariehanda greep för fördela eller be-
swåra widh exemplart Straff til giörande.

Såsom medh Quittentier, på Allmogens Vthlagor
 vthi somblige LandzOrther hafwer varit brukeligit / och
 sombligestans intet / och sådant lijkwäl tienar til godh rich-
 tighet emellan Vpbördzmannen och Bonden / Ienwäl til
 godh effterrättelse om Kongl. M.^s och Chronones restan-
 tier; En är skäligt at Fougden moste wara plichtigh gifwa
 Quittentier / såsom och Allmogen them affordra / och thet
 någon Fougde eller Bonde sedan sin emellan komma at twi-
 sta om then Ranta hwar vppå intet Quittentz kan framwis-
 sas / så skal Bondens ja wara bättre än Fougdens nen; al-
 lenast thet finnes bewijligit / at Bonden hafwer begärat
 Quittentz / och Fougden hafwer honom thet förwägrat:
 Til mera richtigheet är och aff nöden / at hwar Bondelåter
 giöra sig en liten Pappers Book / thet vthi på then eene si-
 dan aff Bladet skrifwes hwad Bonden bör vthgiöra / både
 ordinarie och extraordinarie ehwad Rampn thet och hafwa
 kan / medh then fullkommenheet at han sedan intet skal haf-
 wa macht thet ringaste aff Bonden at fordra / som thet icke
 finnes wara vptekndt / och på then andre si dan / hwad han
 thet på både til Datum och sielfwa Perkedlen kan hafwa
 betalt. Hwar widh och ransakningen öfwer Bondens
 vthskulders fullgiörande stanna skal. Ingen Fougde haf-
 wa macht at fordra Quittentz för förra förflutne Åhren /
 til bewijs aff sin rest Lengd / vthan kan han bewijsa medh
 andra skäl och Witnessbörder Bondens Rest / så är then at
 intråfwia / elliest sware Fougden som igenom försumelse
 thet hafwer förorsakat. Men här effter skal han gifwa
 Quittentz eller stå för skulden. Medh afffortningar hål-
 les som förr är öfligit; Dock thet något Tingz bewijs fun-
 nes wara orichtigt skal thet härdeligen straffas / och the som
 witnat hafwa / böta 3. dubbelt. Skal och så Fougden wara
 skul-

skyldigh at bära omsorgh huru han sine afffortningar tilböriligen medh giltige skäbl må bewijsa.

IV.

Effter såsom Allmogen i tijdh blifwer warnat och tillsagt på hwad Terminer the sine Bthlagor erläggia moste; Utså kan the fuller intet annorlunda sig låta göra/ ån at når tijden går förbij och Bonden likwål ån intet hafwer betalt / Håradzougden tå måste skrida til pantning/ på the Kongl. M.^s Rättigheet tilböriligen må tagas i acht så ock the Entwijfningar som gifwes på Landt Råntorne i rättan tijdh betalas / som thet aff vhrminnes tijdh hafwer warit brukeligit / Men så wil likwål Kongl. Man. på sådant sätt thet medh försara/ Nembl. Såsom Allmogen hafwer sine wisse Terminer, innan hwilke the äre skyldige thetas Bthlagor at betala / thet förre når samme Terminer äre förbij / och Fougden tå een laga pantning anställa måste / så skole Fougderne thet widh achta at the icke blotta Bonden aff Orar / Koor / Håstar / och allehanda reedskap som til Hemmanes bruuk betar swas / når annan dugeligh och gångse Pant finnes kan / såsom ock at sedan thet är skiedt / thå jempte RåstLångderne the inlestwerera til Landzhöffdingen een rätt förteckning / först på the som pantade äre / Sedan hwar vthi Panten består / och sidst för huru högt then är emottagen. När tå ytterste betalnings Dagen effter som på hwar Bthlaga föreskrifwit är / antommer / thå åthwarnas Allmogen at vthan drögzmål inlösa sin Pant / men giör han thet intet / så hafwe vpkoff aldrå långst til näste Tingh thet effter / och så frampt Panten icke thå blifwer inlöst / eller i medler tijdh aff Bonden sielff försald som han bäst gitter / thå skal then vthan widare drögzmähl förnttras / och hwad sedan mehr öfwerstuter ån thet han

han är pantat före / thet skal äganden blifwa tilstålt och fullt åter lefwererat / effter som ock Bonden icke skal wara plicktigh at gifwa något til Dybördszmannen eller förpantaren för hans emaak i sådant fall. Så skal ock medh Bøtherne för tret ska och Stembningz försittande (når then i tijdh affkunnat år) på effterföliande sätt tilgå. 1. At Fougden i Allmogens närwaro anteknar alle the Personer som icke äre komne på sattan Orth. 2. Låter stamma them til näste Ting. 3. Inlägger för Tingz Rätten berörde förteckningz Lengd som för Allmogen bör upläsas. 4. Then som så kan bewijsa laga förfall / befrijes för Straff; Men the thet en göra kunne / sakfålles til tre Marc Sölf. r. M. Bøther / hwarie gång som the någon Stembningz tijdh igenom tredsko försumme / på thet Bonden må the medh tilhållas at hörsambligen effter lefwa sin plicht. Doch bör ock thet therwidh tagas i acht / at icke någre Stambningar anställas når Bonden moste wara i sitt Arbete på Åker och Äng. Och then Fougde som icke thetta tager i acht / vthan sielff exequerar, then skal alswarligen straffas.

V.

Effter som Penningeförsel aff Kopper M. i / hafwer sin bewärligheet / såsom ock sitt Ursprung aff then tijdh sedan skuzningen bleff ophåstwen / effter Dybördszmannen icke thes mindre måste föra Penningarne som han emoottager ifrån then Orth thet han them i Landet anammar / och åthminstone til närmeste Kiöpstand / hwilket intet vthan medh onkostnadh sigh göra låter; Alltså finner R. Man. skäligh at hwar Landzhöffdinge öfwer sitt Låhn proportionerar then samme effter sielfwe Orthernes aflåghenheet dijt Penningarne skole föras / dock at thenne Försklelöhn ingalunda öfwer / men wäl vnder 1. Dre Kopper M. i

B

stiga

stiga må. Doch medh sådant förbehold at bemelte Förse-
penningar 1. Allenast gifwas aff KopparMynt / men för
thet som i Silf. & M. betales / gifwes intet. 2. Om Bonden
förer sinne Uthlagz Penningar / och them lefworerar i nå-
gon Sid Stadh eller ther som Landzhöfdingen hafwer sitt
Residens eller elliest til någon Orth dijt Fougden honom
ferdeles befalt hafwer / så skal han Fougden tå för sådane
Kopparpenningar en heller niuta någon Förseleöhn. Men
för sielfwe Penningar åtnande bdr intet betalas.

V I.

Så wil ock Kongl. Maj. hafwa alla Fougdar och By-
bördzmån i gemeen ansvarligen tillsagdt / at the vthi vpträf-
wiande aff Kongl. M. och Cronans Rättigheet wål och
rätträdeligeu umgås / vthi måtande och wägande rått
si gh effter Kongl. M. nu vthgående Ordning och Stadga
om Mått och Wicht; Icke betunga Allmogen medh nå-
gon gästning eller skusning emot Kongl. M. förre På-
budh och Ordningar eller medh något Arbete / Dagzswär-
ke / Gårdh eller hwariehanda annat Beswär; Vthan så
wål Allmogens bästa som Kongl. M. och Cronones rätt
ther widh styrckia och efftertrachta. Ock ther aff någon be-
finnes handlat här emot at tå then samma må strängeligen
blifwa affstraffat / jemwål betala och vpfylla Bonden all
skada och affsaknat som skäligen pröfwat warder. Ther
Landzhöfdingen åligger at hålla hand öfwer.

V II.

Swadh om Allmogen vthi thenna Förordningh för-
måhlt är / thet skal ock til andre Ståndz Personer som sam-
ma Uthlagor äre vndergiffne / låmpas och vthindas; Effter
som

som och Kongl. May. i sinneheet förvinnet Presterskapet
tweenne Terminer til at vthgöra sine Tax. och Giårdepenn-
ningar / som äre Widrommarn och Allehelgone tijdh / thå
Kongl. May. och i Näder förmodar / at the vthan Beswär
them må kunna erläggia och från sigh lefwere. Actum
ut supra.

Vppå Höghsbemte Hans Kongl. May. respectiue
wår Elskel. färe Herr Sons / så och allernädig-
ste Konungs och och Herres wegnar.

Hedewig Eleonora.

Per Brahe/ Grefwe til Wisingsborgh/ S. K. Droget.	Lorenz von der Lind/ i K. Marstens felle.	Gustaf Otto Stens- bock/ S. K. Am- miral.
Magnus Gabriel de la Gardie, S. K. Cansler.		Sewedh Bååt/ S. K. Stammestare.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher due to its orientation and fading.

Handwritten text, possibly a name or title, located below the bleed-through text.

Handwritten text, possibly bleed-through or a list of names, located in the lower middle section of the page.

www.books2ebooks.eu